

JOAN F. MIRA

*“Els importa
que ‘no sàpiguen’
bretó.
Els importa
‘obligar-los
a no estudiar’
en bretó.
I d’això en diuen,
encara,
llibertat, igualtat
i fraternitat.
Al regne d’Espanya
hi ha gent
que admira molt
aquests principis
tal com s’apliquen
a França”*

Diwan

Si la República Francesa, amb majúscules, és exemplar en la preservació d’una cort monàrquica, també ho és en l’aplicació rigorosa de la igualtat i de l’esperit republicà. La igualtat significa que tots els ciutadans de la república tenen el deure sagrat de ser i sentir-se igualment francesos, i l’esperit republicà significa que les institucions públiques tenen la responsabilitat sagrada d’obligar-los-hi. Quan aquest esperit afecta l’ús de la llengua, la igualtat republicana és tan implacable com la dels romans que afirmaven “*delenda est Carthago*”. L’estat, per tant, té el deure no solament d’imposar el francès com única llengua pública i privada (sí: privada), sinó d’impedir que els parlants d’altres idiomes els puguin simplement preservar de manera efectiva. Aquesta és la doctrina profunda del Consell d’Estat, que ha suspès l’acord del Ministeri d’Educació Nacional pel qual les escoles de la xarxa Diwan, les úniques en llengua bretona, podien integrar-se en el sistema públic, i rebre’n per tant la part corresponent del pressupost. El ministre Jack Lang, que és un francès atípic, havia firmat l’acord amb els bretons, i sembla que hi estava fins i tot il·lusionat. Però segurament no podrà ser. En saber que els 2.600 alumnes (menys del 0,5% del total de Bretanya!) del moviment Diwan podrien rebre suport oficial, la reacció dels bons francesos ha estat admirable: el Comitè Nacional d’Acció Laica (han llegit bé: acció laica!), que agrupa el Sindicat Nacional d’Ensenyants de Segon Grau, la Unió Nacional dels Sindicats Autònoms, la Federació de Consells de Pares d’Alumnes, la Lliga de l’Ensenyament i la Federació de Delegats Departamentals de l’Educació nacional, va presentar la protesta corresponent, plena d’esperit d’igualtat republicana. I el Conseil d’État, vigilant de les essències nacionals i constitucionals, ha decidit que, en efecte, l’estat no pot admetre que hi haja escoles a Bretanya on l’ensenyament siga en bretó, i on el francès, horror, seria com una llengua estrangera. El Consell mostra igualment la seua reprovació al fet inadmissible que el bretó siga utilitzat en tots els aspectes de la vida dels centres escolars, al pati de *recréation*, a la cantina i als consells de classe. Aquesta situació no es pot sostenir, ja que és contrària a l’article 2 de la Constitució, que estipula que “la llengua de la República és el francès”, i a la llei del 4 d’agost de 1994, dita llei Toubon, que detalla que el francès “és la llengua de l’ensenyament, del treball, de les relacions i dels serveis públics”.

De manera que és anticonstitucional, i contrari a una llei ben explícita i recent, el fet d’ensenyar en bretó (o en català o en basc, tant se val), treballar en bretó, rebre algun servei públic en bretó, i practicar relacions comercials en bretó. Com que, segons el patriotisme constitucional i les lleis que el suporten, la igualtat dels ciutadans ha de ser perfecta, i com que només sobre aquesta perfecció es fonamenta la cohesió de la pàtria, el Comitè Nacional d’Acció Laica argumenta: “La immersió lingüística representa una amenaça per a la cohesió francesa. Quin és el futur de la llengua comuna si el mateix fenomen es desenvolupa en altres regions?” Ah, quina por: quin és el futur de la llengua francesa? Resulta que els alumnes del Diwan són, com no pot ser d’una altra manera, perfectament bilingües, resulta que aprenen molt bé anglès i alemany, i que al final del cicle de secundària els seus resultats són superiors a la mitjana francesa... fins i tot en francès. Però a l’acció laica, als sindicats, a la república en pes, al Consell d’Estat, etcètera, no els importa un rave que aquest 0,5% de petitsbretons que estudien en bretó sàpiguen també més francès que el restant 99,5 %, de Bretanya i de França. Els importa que *no sàpiguen* bretó. Els importa *obligar-los a no estudiar* en bretó. I d’això en diuen, encara, llibertat, igualtat i fraternitat. Al regne d’Espanya hi ha gent que admira molt aquests principis tal com s’apliquen a França.